

קול צופיין

קול צפייך נשאו קול יחדו ירננו

גיליון מס' 1292

במדבר תשפ"ו השיעור השבועי מיסודו של מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל האל-קי הרב **מרדכי אליהו** זצוק"ל

השיעור נמסר ע"י הרה"ג שמואל אליהו הרב הראשי של צפת יום ירושלים

אלהינו הר קדשו: יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירפתי צפון קרית מלך רב ומתוך שמחה ניכרת האלוקות בעולם. "אלהים בארמנותיה נודע למושגב" (תהלים מח). בגלל מעלתה שמשפיעה על כל העולם, יש מתנגדים לשלטון ישראל בירושלים, וכדברי דוד המלך "כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו: המה ראו כן תקמו ונבהלו נחפזו: רעדה אחזתם שם חיל פילודה".

ירושלים – היופי של עולם

חכמינו אמרו שירושלים מביאה נוי ויופי לכל העולם. "דרש רבי מאי דכתיב וילך דוד ושמואל וישבו בניו ברמה? וכי מה ענין ניות אצל רמה? אלא שהיו יושבין ברמה ועוסקין בנויו של עולם" (זבחים דף נד/ב).

על כן אמרו חכמים "עשרה קבים יופי ירדו לעולם תשעה נטלה ירושלים ואחד כל העולם כולו" (קידושין דף מט/ב). ובפסוק בשירת הים נאמר "נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעדך אל גוה קדשך". שבת המקדש נקרא נוה. וכן "עני וזמרת יה ויהי לי לישועה זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארמננהו". שתרגם התרגום "דין אלהי ואבני ליה מקדשא".

ירושלים – הברכה של העולם

ירושלים היא גם מקור הברכה של העולם, כך מובא בזכריה (יד) על אחרית הימים. "והיה כל הנותר מכל הגוים הפאים על ירושלים ועלו מדי שנה בשנה להשתחוות למלך ה' צבאות ולהג את חג הסוכות: והיה אשר לא יעלה מאת משפחות הארץ אל ירושלים להשתחוות למלך ה' צבאות ולא עליהם יהיה הגשם".

כן אמר שלמה המלך על השפע של ירושלים. "הגדלתי מעשי בנתי לי בתים נטעתי לי פרמים: עשיתי לי גנות ופרדסים ונטעתי בהם עץ כל פרי: קניתי עבדים ושפחות ובני בית היה לי גם מקנה בקר וצאן הרבה היה לי מכל שהיו לפני בירושלים: קנסתי לי גם כסף וזהב וסגלת מלכים והמדינות עשיתי לי וכו' (קהלת ב). והסביר שם רש"י "שהיה שלמה מכיר בחכמתו את גידי הארץ איזה גיד הולך אל כוש ונטע בו פלפלין. איזה הולך לארץ חרובי ונטע בו חרובין. שכל גידי הארצות באים לציון שמשם משתיתו של עולם שנאמר (תהלים ג) 'מציון מכלל יופי' לכך נאמר עץ כל פרי". מהשפע הזה באה לשלמה החכמה הגדולה שהייתה לו.

ירושלים – לב העולם

ירושלים – משפיעה על כל העולם

חכמינו אמרו במקומות רבים שהשפעת ירושלים היא לכל העולם. והמקור המרכזי הוא בדברי הנביאים שאומרים כך על הבית הראשון שהיה מוקד עליה לרגל לעולם. "וכל הארץ מבקשים את פני שלמה לשמע את חקמתו אשר נתן אלהים בלבבו: והמה מבאים איש מנחתו פלי כסף וכלי זהב ושלמות ונשק ובשמים סוסים ופרדים דבר שנה בשנה" (מלכים א פרק י כד).

גם על הבית השני נאמר "והרעשתי את כל הגוים ובאו חקדת כל הגוים ומלאתי את הבית הזה כבוד יהוה הבית הזה האחרון מן הראשון אמר ה' צבאות: גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון אמר ה' צבאות ובמקום הזה אתן שלום נאם ה' צבאות (חגי פרק ב ז). וכך כמובן גם על הבית השלישי בכמה מקומות "והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלהי יעקב וירנו מדרגיו ונלכה בארחתיו פי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים: וישפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים ונקתו חרבותם לאתים ונחיתותיהם למזמורת לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילקדו עוד מלחמה" (ישעיהו ב).

ירושלים - אורו של עולם

חכמינו אמרו שירושלים מאירה לכל העולם. "ירושלים אורו של עולם שנאמר (ישעיהו ס) 'והלכו גוים לאורך' ומי הוא אורה של ירושלים? הקב"ה. דכתיב 'והיה לך ה' לאור עולם" (מדרש רבה בראשית - פרשה נט פסקה ה). וכן הוא בגמרא (בבא בתרא דף עה ע"א) שמדברת על עורו או אורו של לוי ונתן שנעשה סוכה "והשאר פורסו הקב"ה על חומות ירושלים וזיוו מבהיק מסוף העולם ועד סופו שנאמר והלכו גוים לאורך ומלכים לנוגה זרחך".

ירושלים – שמחת העולם

ירושלים משמחת את כל העולם, כי בלי שמחה אין השראת שכינה בעולם, וכיצד יתקיים "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים"? לכן אומר דוד המלך על נוכחות ה' מתוך שמחה "גדול ה' ומהלל מאד בעיר

מתפללים על ירושלים אלפיים שנה

ארץ ישראל היא ארץ הקודש. ארץ ישראל עלתה יותר ויותר בעת שחרור ירושלים, יהודה ושומרון מעול הזרים. אלוקים כרת על השחרור הזה ברית. התורה הבטיחה, הנביאים התנבאו בשם ה' על השחרור הזה. אנחנו התפללנו על כך שנים בכל תפילה ובכל ברכת המזון. בחתונה ובברית מילה בשעת אבל ובשעת שמחה. כך התפללנו על ירושלים ולא שכחנו אותה. התפללנו לכיון שלה ממזרח וממערב מצפון ומזר.

הקדושה עלתה בששת הימים

מדרגת הקדושה של ירושלים עלתה מאוד בשחרורה במלחמת ששת הימים, שבה שוחררו יהודה ושומרון ונחלת בנימין. קברי האבות וקבר רחל. קבר יוסף ועוד. על מעלת שחרור המקומות הללו כתב הגאון הקדוש רבי אברהם אזולאי זיע"א בספרו חסד לאברהם (מעין ג - נהר ז) כי כל עם מקבל ארץ לפי תכונתו הפנימית. וכן פירשו רבותינו ז"ל על עשו הוא אדום וארצו אדומה, מורה שממש יחוס הארץ עם האומה השוכנת בה".

אם אין ישראל יושבים בכל ארצם - חסר בהשראת השכינה

"וכן ענין זה ממש לישראל בארץ ישראל ונשמתם ותורתם ואלהותם, כי ארץ ישראל הוא עפר קדוש והעם היושב בה עם קדוש, ונשמתם קדושה ותורתם קדושה, ואלהיהם קדוש שהוא השר על ישראל". ואם אין ישראל יושבים בכל ארצם, הרי חסר בהשראת השכינה בעם ישראל. כי "שכינה אינה בשלימות כאשר ארץ ישראל אינה בשלימות גבוליה שהוא מנחל מצרים ועד הנהר הגדול נהר פרת. וישראל שוכנים כל אחד ואחד בחלק המגיע לו כפי גורלו האמיתי הנגדי אל גבולו".

הסכמי אוסלו - אין להם לא תחנם יותר מזה

רבינו עובדיה הדאיה זצוק"ל כתב בספרו ישכיל עבדי (ח מג) שאסור לתת חלקים מארץ ישראל לשלטון נכרים. "הנה מקרא מלא דיבר הכתוב לא תחנם ודרז"ל לא תתן להם חנינה בקרקע שאסור למכור בית לנכרי בארץ ישראל משום לא תחנם אפ' בזמן הזה שהיינו שרויים תחת שלטונם. וכל שכן עתה שארץ ישראל כולה נכבשה על ידי ישראל ומגיעה להם מכה הכיבוש". שאסור לתת להם בית, וכל שכן ערים שלמות. "דאין להם לא תחנם יותר מזה".

ארץ ישראל - קנין עולם

הסיבה שאסור, גם בעת החורבן והגלות, למכור לגויים נחלה בארץ היא בגלל שה' הבטיח לאברהם את הארץ לעולם. "וְהָקְמֹתִי אֶת בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ וּבֵין יִצְחָק אַחֲרָיִךְ לְדֹרֹתֶם לְבְרִית עוֹלָם לְהִיּוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וְלִיצְחָק אַחֲרָיִךְ: וְנָתַתִּי לְךָ וְלִיצְחָק אַחֲרָיִךְ אֶת אֶרֶץ מִגְרִיךָ אֶת כָּל אֶרֶץ כְּנָעַן לְאֶחָזָה עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים" (בראשית יז). "היינו לדור דורות עד עולמי עד שאף שהעונות גרמו שגלו ממנה אך הקנין שהקנה לאברהם אבינו ע"ה ובניו אחריו לא פקע משום זה. אלא הרי היא ברשות ישראל וקנינו ויש איסור לא תחנם בזמן שהיא בחרבנה תחת שלטון זרים".

שחרור ארץ ישראל - מתנת ה'

ואם בגלות כך, כל שכן אחרי שכבשנו אותה. "אחרי הנסים והנפלאות שעשה לנו במלחמת ששת הימים, כי היה בזה נס פלאי ואלהי ואין לנו להיות כפויי טובה אשר עשה לנו ונבגוד בטובה ובמתנה אשר חננו לנו". ואם יגידו לנו כי יש סכנה מהאומות, "עלינו לשים בטחוננו בה' שכשם שעשה

לנו נסים ונפלאות במלחמת ששת הימים כן יש לקוות שיקיימה בידינו עד עולם ולא יחזור מהמתנה אשר חנן אותנו ודבר אלהינו יקום לעולם". שהגלות כבר כיפרה על כל עוונותינו.

סילוק הסט"א והקמת שכינתא מעפרא

עוד כותב הרב כי הכיבוש של חיילי צה"ל בששת הימים סילק את הסטרא אחרא "הנה עתה אחרי הכיבוש נפדתה מיד העשוקה הסטרא אחרא ונכנסה לגבול הקדושה ובוזה הקמנו שכינתא מעפרא שהיתה שרויה בגלות ביד זרים. ואם ח"ו נחזיר אפילו שעל כל שהוא, הרי בזה אנו נותנים שליטה לקליפה ולסטרא אחרא" ואנחנו ח"ו מפילים את השכינה ומכפיפים אותה תחת הסטרא אחרא". עוד כותב הישכיל עבדי שכל אדמה שנותנים לאומות - נותנת יותר שליטה לכוחות הקליפה, הטומאה והסטרא אחרא. מי יודע איזה נזק תגרום הקליפה לעם ישראל בשליטתה. לצערינו לא שמענו לדבריו בהסכמי אוסלו ונתנו חלקים מארץ ישראל לגויים. הם הבטיחו באותה שעה שיהיה שלום בין העמים ומזרח תיכון חדש. בעקבות ההסכמים הללו נרצחו על ידי שונאינו אלפי יהודים רח"ל. כן נתנו אחר כך את גוש קטיף וחבל עזה לערבים והבטיחו שיהיה שלום גדול, והם תכננו באמצעותו להשמיד את כל מדינת ישראל, גרמו נזק נורא ובנס ניצלנו מהם.

יש מדרגות בשכינה: יש שכינה של רוח הקודש, ויש שכינה שהייתה בבית המקדש, והיו רואים אותה, ואותה השכינה זזה מהמקדש - אבל קדושת השכינה עדיין נשארה במקום של בית המקדש וירושלים

האם כיבוש בימינו מחייב מעשרות?

ניסי ניסים לעיני כל הארץ

יש לדון מבחינה הלכתית על מעמד ארץ ישראל אחרי השחרור בתש"ח ובששת הימים. על נושא זה דן בשו"ת ציץ אליעזר (חלק י סימן א) האם שחרור ארץ ישראל בידי צה"ל במלחמת העצמאות ובמלחמת ששת הימים נחשב 'כיבוש' לענין קדושת הארץ לתרומות ומעשרות ושאר מצוות. בתחילת תשובתו הוא כותב על מלחמת ששת הימים "במשך ימים ספורים קיים בנו ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם, שומע תפלה שמע וקיבל קול שועת עמו ויצאנו משיעבוד לגאולה ומאפילה לאור גדול, גם כל העמים תקעו כף ובעל כרחם הוודו בפייהם כי ה' עליון נורא מלך גדול על כל הארץ ידבר עמים תחתינו ולאומים תחת רגלינו יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה".

שטחים הנכבשים - מתעוררת בהם קדושת עולי מצרים

על הדיון ההלכתי הוא מביא מספר הלכות ארץ ישראל המיוחס להטור ז"ל שכתב "ולפי דעתי לא בעיא קדוש מקום מכל מה שכבשו עולי מצרים. ואפילו היום אם תהיה עיר אחת בא"י מיוחדת לדירת ישראל והשדות מיוחדות לישראל ולא יהיה עליהן אימת גוי שיוכל לגרשם ממנה - זו היא קדושתה וחייב במעשר דאורייתא". ואם על אדמת אדם יחיד כך - על כלל ישראל על אחת כמה וכמה.

קדושת עולי מצרים בטלה, קדושת עולי בית שני לא בטלה

פסק הרמב"ם (תרומות פרק א ה) "כל שהחזיקו עולי מצרים ונתקדש קדושה ראשונה - כיון שגלו בטלו קדושתן, שקדושה ראשונה לפי שהיתה מפני הכיבוש בלבד קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא. כיון שעלו בני הגולה (בבית שני) והחזיקו במקצת הארץ קדשוה קדושה שנייה העומדת לעולם לשעתה ולעתיד לבוא". לכן אנו חייבים לעורר את קדושת הארץ שבטלה בעת הגלות.

דבריו של הטור בספרו סותרים למה שנכתב בשו"ע ובטור (ז"ד שלא ב) "בזמן הזה, אפילו במקום שהחזיקו בו עולי בבל, ואפילו בימי עזרא אין חיוב תרומות ומעשרות מן התורה, אלא מדבריהם. מפני שנאמר: 'כי תבואו' משמע ביאת כולכם ולא ביאת מקצתן, כמו שהיתה בימי עזרא". ואולי דברי השו"ע מתקיימים בישיבת ארץ ישראל ללא כיבוש ורק תחת שלטון נכרים כמו שהיה בימיהם. אבל בכיבוש של ימינו - אפשר שתחזור קדושת דאורייתא לאדמות ארץ ישראל שכבשום עולי מצרים וכל שכן עולי בבל.

המבי"ט - קדושה מתעוררת

החידוש הזה מופיע בדברי המבי"ט (מורנו הרב משה בן יוסף טראני חי בתקופת ה"י) שכתב בקריית ספר פ"א דתרומות כי כל שבא לנו ע"י כיבוש מלחמה, חוזר וניעור קדושת הכיבוש הראשון, "ונראה דבעינן מלך או נביא ורוב ישראל אפילו לכיבוש ארץ ישראל היינו בכיבוש ראשון, אבל כיבוש שני כיון שכבר קדשה ארץ ישראל אף על פי שבטלה כשגלו, לא הוצרכו רוב ישראל אלא עזרא וסיעתו קדשוה". כך עונה המבי"ט לשאלה איך קדשו עזרא וסיעתו את ארץ ישראל בלי שהיה להם מלך ונביא ולא היה רוב ישראל עימם.

בימינו עדיף שיש כיבוש

צריך לומר כי כמו שהועיל הכיבוש של עזרא ונחמיה לעורר את הקדושה הראשונה למרות שלא היו כל ישראל עימם, כך יועיל הכיבוש של ימינו לעורר את הקדושה הראשונה של הארץ, למרות שאין פה את רוב ישראל ואין לנו מלך ונביא. ובימינו עדיף הכיבוש שלנו על החזקה שהייתה בימי עזרא הסופר. מפני שבימי עזרא קדושת הארץ חזרה על ידי חזקה, ולכן צריך גם קידוש בפועל. אבל כשבא הדבר ע"י כיבוש כמו עתה תו לא צריכים לשום קידוש, והכיבוש כשלעצמו הוא גם הקידוש.

בבית שני - נתחייבו במעשרות מן התורה

עוד מחדש שם הטור כי מה שאמרו שחיוב המעשרות היה בבית שני מדרבנן, היה רק בתחילה. "בימי עזרא לא היו חייבים במעשרות מן התורה. אחר כך כשנתייבשו והחזיקו בה חזקה - נתחייבו במעשרות מן התורה. כל שכן בימי מלכי חשמונאי. וכשגלינו בחורבן בית שני נפטרו מן המעשרות". וזה כדעת התוס' שסובר כי בימי הבית השני היה חובה על תרומות ומעשרות מהתורה, רק בטלה אחרי שגלינו מאדמתנו.

ישראל שקנה ארמה ברשיון המלך - חוזרת לקדושתה

כותב הרש"ש בחידושו למסכת עדויות (פ"ח מ"ו) כי הרמב"ם רוצה לומר במה שכתב שכיבוש עזרא היתה מפני החזקה. דרוצה לומר גם עתה כשקנה ישראל קרקע בארץ ישראל ברשיון המלך, היא דומיא דזמן עזרא. דאז כמו כן עלו והחזיקו ברשיון כורש ולכן חוזרת לקדושתה". ובימינו שיש גם את הסכמת העולם ע"י חבר הלאומים, וגם כיבוש הארץ - הרי שבוודאי חוזרת לקדושתה.

הכיבוש מחזירה לקדושה הראשונה

כן כתב המאירי (נדה ד' מ"ו ע"ב) שאין צורך לקדש את ארץ ישראל בשעת הכיבוש השלישי "ולא תצטרך לקדשה בשעת הכיבוש, שכיבוש שלישי מחזירה לקדושתה". מפורש בדבריו שבשעת הכיבוש השלישי של ימינו לא נצטרך לקדש את הארץ כי היא הייתה קדושה כבר מימי יהושע שכבש את הארץ וקידשה. ואף על פי שפקעה בגלות, הרי הכיבוש בימינו מחזיר לארץ קדושתה הקודמת.

כמה נקרא רוב ישראל?

ביאת כולכם ולא ביאת מקצתן

בשו"ע (ז"ד סימן שלא ב) כתוב כי צריכים להיות רוב יושבי עם ישראל על ארץ ישראל שכך כתב "בזמן הזה, אפילו במקום שהחזיקו בו עולי בבל, ואפילו בימי עזרא אין חיוב תרומות ומעשרות מן התורה, אלא מדבריהם. מפני שנאמר: 'כי תבואו' משמע ביאת כולכם ולא ביאת מקצתן, כמו שהיתה בימי עזרא". וכיום אנחנו בארץ ישראל רק 45% מהעם ולכן לכאורה לא נוהג חיוב תרומות ומעשרות מן התורה.

כמה נקרא כולכם?

ושאל הציץ אליעזר "דהנה יש להבין מהו הגדר של ביאת כולכם שמצריכים בזה, האם אמנם הכרחי הדבר שכל ישראל באשר הם, יבואו הנה, ויעשו הכיבושים עכ"פ על דעת רובם, ורק אז יקרא בשם כיבוש רבים? וראיתי שישב על מדוכה זאת הגאון הר"ד מקארלין ז"ל בספרו שאילת דוד בקו' החידושים בעניני שביעית, וכותב: אבל כמה נצרך בארץ אשר מהם נחשב הרוב לא אדע עדי יבוא מורה צדק.

שישים ריבוא מישראל - הוי רוב

וחידש הציץ אליעזר כי כאשר יש שישים ריבוא מישראל בארץ ישראל הרי זה נקרא רוב "ביאת כולכם". ובימי עזרא מכיון שלא עלו כמספר הזה, ועלו רק ארבע רבוא אלפים ושלוש מאות וששים - לא הועילו בקידושם לחייב בתרו"מ מהתורה לדעת הרמב"ם. הוכחה לדבר מדברי רבינו גרשום מאור הגולה שכתב בפירושו על מסכת ערכין (ל"ב ע"ב) על דברי הגמ' שאומרת: "ומי מנו שמיטין ויובלות? השתא משגלו שבט ראובן ושבט גד וחצי שבט מנשה - בטלו יובלות. עזרא דכתיב ביה 'כל הקהל כאחד ארבע רבוא אלפים שלש מאות וששים' הוי מני?".

וכותב רבינו גרשום "כל הקהל כאחד ארבע ריבוא, דאפילו עישור מישראל לא היו במקומן, דהכי גמירי [דלעולם] אין ישראל פחותים מששים ריבוא כ"ש דלא מנו יובלות". לפי דבריו משמע "דהמספר של הגוף הישראלי הכללי עד שיהא ראוי לשמו ישראל הוא לא פחות מששים ריבוא". ולא הזכיר רוב או מיעוט עם ישראל, אלא שישים ריבוא.

הוכחה מדברי הגר"א

ממשיך הרב זצוק"ל ומביא ראיה מספר קול התור (בפ"א אות ט"ו) שכותב כי "שאל את פי רבנו הגר"א ז"ל אודות דרכי העליה לארץ ישראל וענה לו דאם יהיה אפשר להעביר לארץ ישראל שישים רבוא בפעם אחת צריכים לעשות זה מיד, כי מספר זה של שישים רבוא כחו גדול ושלם להכריע את הס"מ בשערי ירושלים".

וכן הוה, שבשעה שכבשו ישראל את ארץ ישראל בשנת תש"ח היו 650 אלף יהודים בארץ ישראל, וגם אם לא כולם היו יהודים על פי ההלכה, הרי שהיה שם שש מאות אלף יהודים. ובשנת תשכ"ז היו במדינת ישראל 2.5 מיליון יהודים שהם כשש מאות אלף גברים מגיל עשרים שנה ומעלה. וכעת יש בירושלים שש מאות אלף יהודים.

העולים - לקחו כח השישים ריבוא

וחידוש גדול אמר הגאון מקוטנא ז"ל כי כשם שאמרו בגמרא (חגיגה דף 8א/ט) שהקב"ה "ברא צדיקים ברא רשעים ברא גן עדן ברא גיהנם. כל אחד ואחד יש לו שני חלקים אחד בגן עדן ואחד בגיהנם. זכה צדיק - נטל חלקו וחלק חברו בגן עדן. נתחייב רשע - נטל חלקו וחלק חברו בגיהנם". כך הוא בענין העולים לארץ ישראל, "כיון שהיה בידי כולם

ו"כן ענין זה ממש לישראל בארץ ישראל ונשמתם ותורתם ואלהותם, כי ארץ ישראל הוא עפר קדוש והעם היושב בה עם קדוש, ונשמתם קדושה ותורתם קדושה, ואלהיהם קדוש שהוא השר על ישראל"

סיפורים על הרב זצ"ל

להיים, להיים

סיפור הרב מנחם גלובבסקי מרחובות: רבות סופר על החיבור הנפשי בין הרב אליהו זצ"ל לבין הרבי מחב"ד. באחת הפעמים שהגענו אל הרבי כשליחים של חב"ד, נוכחנו שוב עד כמה החיבור הזה אמיתי. הרבי היה נוהג לשלוח אותנו מדי פעם לרב מרדכי אליהו זצוק"ל עם שליחויות שונות. באחת הפעמים שהיינו אצלו שלח איתנו הרבי שני בקבוקי וודקה לשני הרבנים הראשיים. בשעה שהוא נתן לנו את הבקבוקים, הוא ביקש מאתנו להגיד לרבנים שאין חשש של תרומות ומעשרות, כי הם עשויים מפירות של חו"ל. הגענו לארץ והבאנו את הבקבוקים לשני הרבנים הראשיים. הרב אליהו זצ"ל קיבל את הבקבוק, סובב אותו בידו, ולפני שהספקנו לומר משהו הוא שאל האם הופרשו תרומות ומעשרות מהפירות שמהם נעשית הוודקה. נבהלת. אבל בהכירי את הקשר המיוחד שהיה בין הרב אליהו לרבי מחב"ד עניתי מיד כי כשהרבי נתן לנו את הבקבוקים הוא ביקש למסור כי אין חשש תרומות ומעשרות בוודקה הזאת, כי היא מפירות חו"ל.

קפיצה ליוסף הצדיק

אני מורגל בניסים של הרב זצ"ל, אבל הנס הזה הוא פלא שלא ראיתי כמוותו ולא שמעתי עליו בחיי. נסעתי עם הרב לנחם את הרב מנחם פליקס, שהבת שלו נרצחה על-ידי מחבלים. הרב הלך לנחם וראיתי שנפשו היתה נסערת. לאורך כל הדרך חזרה הוא היה אחוז בשרעפי קודש והורה לנו לנסוע לקבר יוסף שבשכם.

אני הייתי תפוס בשרעפים אחרים. כל הכביש היה מלא מחסומי אבנים וצמיגים בוערים. רוני הנהג נסע ביניהם במהירות מרובה, ואני חיכיתי שהרב יגיד לו להאט, אבל הרב לא העיר לו מאומה.

הגענו למקום שבו היו בבת-אחת על הכביש חמישה צמיגים בוערים וכבר לא היה אפשר לתמוך ביניהם. הרב אמר לרוני: "סע, אל תעצור". הוא החל לנסוע על הצמיגים הבורעים ואני הייתי בפחד. זו סכנה, אבל לא העזתי לומר דבר. רוני המשיך לנסוע על הצמיגים הבורעים כאילו הוא נוסע על הכביש, ושאל לאן לנסוע. "לקבר יוסף", אמר הרב.

אני מכיר את הגזרה הזאת כמו את כף ידי. בצבא אני משמש כאלוף-משנה במילואים, וכמה פעמים פיקדתי על הגזרה הזאת. הדרכתני את רוני לתוך שכם בכבישים שנסעתי בהם עשרות פעמים. הייתי מכיר שם כל סימטא וכל רחוב. כל בית וכל דייר. מכיר את העיר ביום ומכיר אותה בלילה. בעיקר בלילות היינו מסתובבים שם, עוצרים אנשים ומחסלים את מי שצריך לחסל, ועושים עוד כל מיני מעשים שאסור לספר. שכם היא לא כפר תמים גם בימי חול רגילים. זוהי עיר מלאה רוצחים. רוב המתאבדים היו יוצאים משכם ומחפצים שבסמוך לה. בתקופה ההיא כל האיזור היה משולהב בצמיגים ובאנשים מלאים חמת רצח. והנה אנחנו נוסעים בשכם לפי הדרכת הרב, ולפתע אני מוצא את עצמי בסמטה שאני לא מכיר. גם רוני הנהג, שהיה עם הרב כמה וכמה פעמים בשכם, לא מצא את דרכו. תקועים היינו בשכם ולא מוצאים את ידנו ורגלנו.

רוני שאל איפה אנחנו, ונאלצתי להגיד לו שאני לא יודע. פתאום אני בבלק-אווט, כאילו קיבלתי מכה בראש. לא יודע להסביר מה קרה באותו חלקיק שנייה. הרב, ששתק כל הדרך, דיבר ואמר: "תפתחו את הדלת, הגענו".

עד היום אני לא מבין איך הגענו. כמה וכמה פעמים עברתי אחר כך על המפות של שכם, ולא הצלחתי להבין איפה טעינו ואיך הגענו. קראתי כמו כולם על הסיפורים הללו של קפיצת הדרך שהיו לצדיקים, ואני חושב שהייתי עד לאחת כזאת.

לעלות ולא רצו, נטלו העולים כח וזכות הנשאים, ולהם היה הכח והזכות מרוב ישראל ומקרי רוב ישראל על אדמתם".

ובזה מיישב הגאון מקוטנא ז"ל את דברי החינוך שסובר שמצות בנין בית המקדש היא רק בזמן שרוב ישראל יושבין על אדמתן. ועל דבריו קשה איך בנו את הבית השני בזמן שהיו פה רק ארבע ריבוא? וחייבים לומר כי הארבע ריבוא שעלו לארץ ישראל נטלו את חלק עם ישראל שלא עלו לארץ, והריהם כמו שישים ריבוא. דבר דומה למדנו מזמן הגלות שלא היו פה יהודים ורק משפחות בודדות, והם היו מייצגים את כלל ישראל ובזכותם כל כלל ישראל בכל מקום שהם היו יכולים לחגוג את כל החגים.

מההשמונאים נלמד שהציבור הוא במקום מלך

הכיבוש נחשב למרות שאין מלך. כי כבר למד הגאון הגר"א קוק ז"ל (משפט כהן קמ"ד) ממלחמות החשמונאים כי "בזמן שאין מלך, והאי גם שופטים מוסמכים ונשיאים כלליים במקום מלך הם עומדים". ובימינו הממשלה והכנסת שנבחרו מדעת רוב ישראל היושבים על אדמתם, ואשר המה גם יותר מס' ריבוא, במקום מלך הם עומדים. וכל שכן בצבא שהוא פועל על דעת רוב ככל יושבי הארץ.

מכאן נלמד כי יש ערך הלכתי עצום לשחרור ירושלים ושחרור יהודה ושומרון. מלבד העובדה שכך מתקיימות נבואות הנביאים וקיום ברית האבות.

קדושת ירושלים קיימת תמיד

כתב הרמב"ם (הל' בית הבחירה פ"ו הט"ו, ט"ז): "ואוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל ירושלים אף על פי שאין שם חומות, שהקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא. ולמה אני אומר במקדש ירושלים קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא? לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה, ושכינה אינה בטלה. והרי הוא אומר (ויקרא כ"ו, ל"א): 'והשימותי את מקדשיכם', ואמרו חכמים: אף על פי ששוממים - בקדושתם הם עומדים". ולכן בכל תקופת הגלות אנחנו מתפללים לכיוון ירושלים.

המהזיר שכינתו לציון

מין אבא זצוק"ל היה שואל מהפסוק "שְׁבִיתִי לִירוּשָׁלַם בְּרַחֲמִים בְּיַתִּי וּבְנֵה בָּהּ" (זכריה א) לכאורה אנו למדים שאין כעת שכינה בירושלים שלא כדברי הרמב"ם. כן אנו לומדים מהתפילה שאומרת "המחזיר שכינתו לציון" משמע שכעת אין שכינה. וזה כדברי הגמרא (ר"ה לא). שאומרת "עשר גלויות גלתה שכינה" והגמרא שם מלמדת שגלתה שכינה מירושלים.

התירוץ הוא שיש מדרגות בשכינה: יש שכינה של רוח הקודש, ויש שכינה שהייתה בבית המקדש, והיו רואים אותה, ואותה השכינה זה מהמקדש - אבל קדושת השכינה עדיין נשארה במקום של בית המקדש וירושלים. ויהי רצון שנזכה לראות עין בעין את כל מדרגות השכינה. אמן ואמן.

תשובה כהלכה

ארץ זית סוף. עצרתי שמן מזיתי גינתי. האם מפרישים תחומות ומעשרות למרות שפירות הגינה הפקר בשמיטה? הזיתים הללו חנטו לפני השמיטה, לכן חייבים בהפרשת תחומות ומעשרות.

דייקים? האם לדעת הרמב"ם מותר לעלות לקברי צדיקים? הרמב"ם (אבל ד ד) כתב: "מצינין את הקברות, ובזמן נפש על הקבר; והצדיקים, אין בונים להם נפש על קברותיהן - דבריהם הם זיכרון. ולא יפנה אדם לבקר הקברות". אבל באגרות הוא כותב שהלך למערת המכפלה להתפלל שם.

כחונס צדיקים. האם מותר לכוהנים ללכת לקברי צדיקים? מה הדין לקבר הרשב"י ורבי מאיר בעל הנס? אסור לכוהן ללכת לקברי צדיקים. אבל למערת המכפלה, קבר שמואל וקבר רחל - מותר.